

Samstarv millum Stavanger og Føroyar

Føroyskir studentar saman við Bent Aadnøyan á Háskúlanum í Stavanger

Egil Rugland

Høgskolen í Stavanger og Universitetet på Færøene er í ferd med á fornyve samarbeidsavtalen som ble inngátt for fem ár síð. Den har foreløpig resultert í at stipendiat Joannes Djurhuus, Universitetet på Færøene, er klar for doktordisputas til nyttár. Í høst kom for første gang fire ingenjörstudenter fra Færøene til HiS for á avslutte sine tre árige petroleumsstudier. Det har tydeligvis gitt mersmak, for kvartetten ønsker á fortsette på HiS utover dette ene semesteret på ingenjörstudiet. Etter all sannsynlighet går de videre til den to-árige siv.ing.utdanningen í petroleumsteknologi.

Færøene í er sin spede begynnelse av en oljeutvikling som uten tvil kan fá stor betydning for landet på alle omráder. Landet er på et utviklingsstadium som tilsvarer forholdene í olje-Norge på slutten av 1960-árene. Med andre ord voldsomme forventninger, utenlandsk dominans í industrien og stor spenning om Norge virkelig skulle bli en storprodusent av olje og gass.

Professor Bernt S. Aadnøy har fulgt den færøyske oljeutviklingen på

nært hold í de tre siste árene som professor II på Universitetet på Færøene. Det var en del av samarbeidsavtalen. Han har vært den eneste ansatte í petroleumsutdanningen og vært den naturlige veilederen for Joannes Djurhuus. Í høst blir den første professoren ved Universitetet på Færøene tilsatt på petroleumsutdanningen.

Universitetet på Færøene har totalt 140 studenter og 40 av disse befinner seg på fakultet for naturvitenskap.

- Jeg er godt fornøyd med samarbeidsavtalen som nå har eksistert í fem ár, sier professor Bernt S. Aadnøy. Da jeg begynte som professor II satte jeg som betingelse at jeg fikk en doktorgradsstipendiat foruten at jeg skulle bidra til á bygge opp en tre-árig ingenjörutdanningen í petroleum og styrke kompetansen på Færøene.

- For HiS er avtalen viktig fordi den er et konkret eksempel på internasjonalisering. Nå skal avtalen reforhandles, og det er muligheter for at avtalen kan inneholde samarbeid også innen humaniora og andre omráder. Personlig kan jeg tenke meg á fortsette í en rådgiverrolle fremover.

- Avtalen har også bidratt

til á bygge opp et nettverk, sier Aadnøy. Leteboringen foregår í grenseområdet mot Storbritannia. Í britisk sektor er det som kjent gjort både faglig og ikke minst økonomisk.

- Nå er de tekniske tingene på plass, pensum er fastlagt, og jeg har et håp om at det kan bli studentutveksling mellom begge parter. Det er helt klart at hvis oljealderen kommer til Færøene vil det bli et stort behov for ekstern arbeidskraft. Færøene har ingen muligheter til á dekke behovet for arbeidskraft. Det kan åpne for norsk arbeidskraft í petroleumindustrien.

- Í en slik situasjon gjelder det for Færøene á ta vare på sin identitet for det er klart at det oljealderen kan bety en utfordring kulturelt, økonomisk og sosialt. Det er nok á tenke tilbake på vår situasjon fra 1970-árene da vi hadde arbeidskraft fra en lang rekke land både fra USA og Europa for øvrig.

De første konsesjonene på Færøene ble lyst ut høsten 2000. Det er den såkalte Atlanterhavstryggen í området mellom Færøene og Storbritannia som er et potensielt leteområde.

Det er så langt boret to brønner av BPAmoco som har vært tørre, og Amerada

Hess er í ferd med á bore en tredje. Leteboringen foregår í grenseområdet mot Storbritannia. Í britisk sektor er det som kjent gjort både faglig og ikke minst økonomisk.

Letingen foregår på dypt vann tilsvarende forholdene på norsk sokkel. Men formasjonene í Færøene-farvannet skiller seg ut fra Nordsjøen fordi det dreier seg om boring í vulkanske og harde bergarter. Det kan resultere í boretekniske problemer. Det er vanskelig á tolke seismiske signaler på grunn av de harde bergartene.

Doktorgradsstipendiat Joannes Djurhuus har derfor í sin doktorgradsarbeid geomodellering og måling av bergspenninger omkring borehullet som tema. Det er meget uvanlig at det finnes grunnfjell på toppen av oljelag.

Det er dette som skaper boretekniske problemer.

- På et så spesielt geologiske område er det viktig á ligge í forkant av utviklingen, sier Aadnøy.

Joannes Djurhuus skal disputere på Færøene mot slutten av året.

- Det har vært et godt samarbeid med god faglig oppfølging fra HiS, og kulturelt er det mange likhetpunkter mellom Færøene og Norge. Jeg har følt meg hjemme under tiden í Stavanger.

- Jeg håper á få tilbud om et post doc stipend etter doktorgraden, sier Djurhuus. Jeg har ambisjoner om á kvalifisere meg videre í petroleum.

Djurhuus er utdannet pedagog og har vært gymnaslærer tidligere í ni ár.

Djurhuus fikk litt av en ilddåp da han sammen med professor Aadnøy da duoen presenterte et oljepaper på den store konferansen US Rock Mechanic Symposium í Washington í sommer.

- Presentasjonen gikk bra, slår Bernt P. Aadnøy fast.

Om kort tid kommer en delegasjon fra Færøene for á diskutere innholdet í en fornyet samarbeidsavtale med Høgskolen í Stavanger.

RF-Rogalandsforskning er også interessert í á bli med på en avtale med Universitetet på Færøene på omráder som for eksempel fiskeoppdrett.

Det kan bli en meget interessant avtale for Høgskolen í Stavanger. For í

løpet av få ár er sannsynligvis Færøene en oljesasjon som vil ha stort behov til kompetanse ikke minst fra Høgskolen í Stavanger.

Egil Rugland er informasjonskonsulentur við Háskúlan í Stavanger, har hefur hann gjort eina samrøðu við Bernt Aadnøym í samarbeidi við Háskúlan í Stavanger og Fróðskaparsetrið í Føroyum

Exiting drilling operations offshore the Faroes with one of the most advanced drillship in the world

WEST NAVION/ DRILLING Smedvig

Approximately 200 kilometres south of Torshavn, on the Svinøy prospect, West Navion, completed the second exploration well at the Faroes earlier this fall. The oil company BP's choice of drilling unit for this area was well selected. West Navion is one of the newest and most advanced drilling unit of its kind. The drillship complies with the strictest regulations concerning the natural environment and extensive emphasis has been made on reducing discharge of materials into the environment.

West Navion belongs to the new generation of drilling units developed in 1996/97 with focus on a broader range of use, increased independence of frequent supply services, higher capacity and efficiency, improved safety and working environment.

West Navion is equipped with dual drilling derrick which enables drilling and completion operations to be performed simultaneously. As an example, while the main derrick is drilling, the auxiliary derrick can prepare for the next drilling operation. This reduces the halts in the drilling operations and is expected to increase the drilling

efficiency compared to conventional drilling rigs. West Navion has a hydraulically driven drilling equipment and employs sophisticated computer operated control technology, which implies that all operations on the drill floor are fully automated.

The drillship has a high deck load capacity and can store up to 2,500 meters of riser and 10,000 meters of drillpipe. This capacity enables the unit to operate in remote areas offshore without frequent calls from supply vessels. The drillship has an average transfer speed of 13 knots, which is approximately twice the speed of conventional

drilling rigs.

The drillship is equipped with satellite controlled dynamic positioning system (DP). Signals from satellites, gauges on the seabed and riser enable the drillship to maintain the same position during drilling operations without the use of anchors. Dynamic positioning is especially favourable on fields with an extensive pipeline system on the seabed.

In addition, West Navion is fully equipped to perform subsea field explorations as well as test production. The vessel has a storage capacity of 100,000 barrels of oil.

West Navion is built according to new rules and regulations and complies with the new regulations concerning working and natural environment set forth by the Norwegian Petroleum Authorities. The drillship is built with double bottom and hull.

West Navion is less dependent on weather conditions, able to operate in all waters, arctic and tropical, and can operate in any water depth where oil and gas are produced.

West Navion is operated by the Norwegian drilling contractor Smedvig. Smedvig has approximately 30 years of experience from

<i>Facts</i>	
Overall length	253 meter
Width	42 meter
Height	90 meter
Lifting capacity	2 x 750 tons
Water depth	200 – 2500meter
Drilling depth	10.000 meter
Deck load capacity	5.800 tons
Living quarter	117 persons – 59 cabins
Storage Capacity	100,000 barrels
Builder	Samsung, Korea
Builder drilling equipment	Offshore & Marine, Norway
Drilling equipment	Aker Maritime
BOP control system	Hydril
Classification	Det norske Veritas

drilling operations in the North Sea and surrounding harsh environment areas in the north. The company includes approximately 3000 highly skilled and experienced employees.

West Navion has been employed by several oil companies since delivery in February 2000 and has experience from some of the most sensitive and

harsh environment areas in the world. The vessel has worked in a range of water depths from approximately 300 to 1900 meters, including offshore Greenland, Norway, Ireland, and West of Shetland and now the Faroe Islands.

Oljuútbúgvingarsamtakið The Faroese Oil Training Association

Næmingaumbýti Føroya — Aberdeen

Claus Reistrup

Í juni mánaði vóru umboð fyrri býráðið í Aberdeen umframt ymiskar stovnar og fyrirtøkur í Aberdeen-økinum á vitjan í Føroyum. Avtalað varð tá millum umboð fyrri ASET (Aberdeen Skills and Enterprise Training Ltd)og Oljuútbúgvingarsamtakið (Faroese Oil Training Association), at vit skuldu arbeida fram ímóti, at næmingar á teimum teknisku skúlunum í Føroyum komu til Aberdeen College fyrri har at fylgja undirvísing í olju-relateraðum fakum um-

framt at arbeida á verkstøðunum hjá skúlanum.

Í október mánaði vóru umboð úr Aberdeen í Føroyum, herundir eisini Sam Zacha frá ASSET. Oljuútbúgvingarsamtakið hevði fyrrireikað ein fund, har næmingar, sum høvdu hug at fara til Aberdeen fyrri at læru meira um fak/amboð, ið verða nýtt innan oljuvinnuni, vóru við. Sam Zacha kunnaði næmingarnar um viðurskiptini í sambandi við næmingaumbýti til Aberdeen, her í millum um innivist, skúlagong, arbeiði á verkstøðunum og keyp av trygdarklæðum.

Upprunaliga ætlaði Oljuútbúgvingarsamtakið at senda 10 næmingar (SIT- og AT-næmingar, serliga innan maskin og smið, umframt nakrar lærlingar), men áhugin var so stórur, at 16 ynsktu at fara. Avrátt varð, at allir 16 skuldu sleppa. Ferð og uppihald hjá næmingunum í eina

víki í Aberdeen er rímliga bílig, umleið 6.500 kr, og verður hetta tiltakið millum annað figgjað við stuðli frá Mentamálastýrinum.

26. november fara næmingarnir við Atlantic Airways til Aberdeen, og 3. desember koma teir aftur. Spennadi verður at síggja, hvat næmingarnir hava fingið burtúrur hesum øðr-

vísi undirvísingartiltakingum, ið er ætlað at geva teimum eitt beinleiðis innlit í, hvussu ein partur av oljuvinnuni arbeiðir.

Oljuútbúgvingarsamtakið arbeiðir við ætlan um fyrst í komandi ári at senda nakrar FHS-/HH-næmingar eina viku til Aberdeen College. Næmingarnir skulu við at fara á skriv-

stovuvenjing á skúlanum læra, hvussu arbeiit verður á einari skrivstovu í Skotlandi. Á henda hátt fáa teir kunneika bæði til mannagongdir og til enskt skrivsumál.

Teir teknisku skúlarnir hava tosað um møguleikarnar fyrri at senda lærlingar eina viku til Aberdeen, t.d. til upplæring á verkstaði.

Hugsað verður serliga um upplæring í amboðum, sum verða nýtt í oljuvinnuni. Hugsast kann, at fleiri fyrirtøkur, sum hava el-, maskin- ella smiðjuærlingar, kundu hugsað sær henda møguleikan fyrri at geva lærlinginum eins og fyrirtøkuni kunneika um tekní-/amboð innan oljuvinnuna. Tosast skal tó fyrst við arbeiðsgevarafelagið um hetta eins og við fyrirtøkur, sum hava áhuga fyrri at royna slíkt tiltak. Men tiltíkt tiltak hevði óivað verið mennandi hjá øllum portum.

Oljuútbúgvingarsamtakið hevur í sínum arbeiði lagt stóran dent á at samstarva við skúlar í øðrum londum, eitt nú við Stavanger maritime videregående skole. Samstarvið við Aberdeen College verður eitt nýtt stig á vegnum fyrri at menna føroyskan førleika við atlit í oljuvinnuni.